

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 233/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného JUDr. Gabrielou Kľačanovou, advokátkou, Andreja Kmeťa 28, Martin, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 3 Tpo 75/2020 z 22. decembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. marca 2021 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu trovy konania v konaní pred ústavným súdom. Zároveň žiada priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 4 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutého uznesenia vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ je uznesením vyšetrovateľa ČVS: PPZ-242/NKA-ST2-2019 z 8. septembra 2020 trestne stíhaný, a to na skutkovom základe v ňom uvedenom. Pre úplnosť je potrebné dodať, že skutok, pre ktorý bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, bol zo strany orgánov činných v trestnom konaní modifikovaný, sťažovateľ bol upovedomený o zmene jeho právnej kvalifikácie. V súčasnosti je sťažovateľ stíhaný pre prečin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Martin č. k. 1 Tp 48/2020 z 9. septembra 2020 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších

predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) vzatý do väzby, pričom jeho väzobné stíhanie dosiaľ trvá. Sťažovateľ podal 9. novembra 2020 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol Okresný súd Martin 10. decembra 2020 tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol, pričom väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému uzneseniu o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe sťažovateľa podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje tým, že mu pred rozhodnutím o jeho väzbe nebolo doručené stanovisko prokurátora k jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pričom tento nedostatok nebol napravený ani zo strany sťažnostného súdu pred vydaním napadnutého uznesenia. Ďalej sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie nespĺňa požiadavky vyplývajúce z označených ustanovení ústavy, listiny a dohovoru. Iné argumenty v prospech vyslovenia porušenia označeného základného práva na osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť sťažovateľ v odôvodnení svojej ústavnej sťažnosti neuvádza.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na osobnú slobodu vyplývajúceho z ústavy a listiny a taktiež práva na slobodu a bezpečnosť garantovaného dohovorom, a to prostredníctvom napadnutého uznesenia, ktorým krajský súd rozhodol o zamietnutí sťažnosti týkajúcej sa väzby sťažovateľa.

5. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť:

6. Právo na osobnú slobodu je okrem čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy garantované taktiež prostredníctvom súbežne označených ustanovení čl. 8 ods. 1, 2, 5 listiny a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu zákonnosti trvania jeho väzby, s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenia obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy a listiny korešponduje aj s rovnako sťažovateľom označenými právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018).

7. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nenamietal nesplnenie materiálnych podmienok jeho väzobného stíhania, avšak obmedzil sa výlučne na námietku majúcu základ v procesnej vade rozhodovania o väzbe spočívajúcej v nedoručení stanoviska prokurátora k jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Z uvedených dôvodov, vychádzajúc zo zákonného pravidla viazanosti rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vôbec nezaoberal tými časťami napadnutého uznesenia, ktorými krajský súd odôvodňoval materiálne podmienky väzby sťažovateľa, keďže takýto predmet prieskumu nebol zo strany sťažovateľa vymedzený.

8. Ústavný súd sa preto ďalej zaoberal tým, či v príčinnej súvislosti s nedoručeními stanoviska bolo napadnutým uznesením zasiahnuté do sťažovateľom označeného základného práva, resp. práva. V prvom rade je potrebné uviesť, že sťažovateľ prostredníctvom ústavnej sťažnosti a jej príloh podľa názoru ústavného súdu dostatočným spôsobom nepreukázal, že mu stanovisko skutočne doručené nebolo. Ústavný súd preto zvažoval aj odmietnutie ústavnej sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Napokon si však ústavný súd nad rámec svojich zákonných úloh vyžiadala zápisnicu z informatívneho výsluchu sťažovateľa uskutočneného 10. decembra 2020 pred Okresným súdom Martin, z ktorej rovnako nebolo možné identifikovať, či sťažovateľ bol so sporným stanoviskom prokurátora pred rozhodnutím o jeho väzbe oboznámený. Aj kvôli uvedeným pochybnostiam ústavný súd pristúpil k vecnému prieskumu sťažovateľom uplatnenej námietky, pričom z príloh k ústavnej sťažnosti identifikoval nasledujúce skutočnosti.

9. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že sporné stanovisko obsahovalo skutočnosti vzťahujúce sa na potrebu urýchleného a prednostného vybavovania väzobných trestných vecí, pričom v konkrétnom z neho vyplývalo, že vyšetrovateľ si od Kriminalisticko- expertízneho ústavu Policajného zboru v Slovenskej Lupči vyžiadala odborné vyjadrenie, ktoré však do času rozhodovania o väzbe sťažovateľa nebolo vypracované, keďže skúšky zaisteného streľiva dovedy nebolo možné zrealizovať z dôvodu pretrvávajúcich epidemiologických opatrení. Ústavný súd však z obsahu ústavnej sťažnosti zároveň neidentifikoval, že by sťažovateľ poukazoval na akékoľvek prieťahy v rámci svojho väzobného stíhania. Z dosiaľ uvedených skutočností je zrejmé, že sťažovateľ jadro svojich sťažnostných námietok založil na nedoručení sporného stanoviska

prokurátora, ktorého obsahom bolo deklarovanie prednostného a urýchleného vybavovania trestnej veci sťažovateľa, k čomu však sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nevzniesol žiadnu námietku.

10. Aj keď sa kontradiktórnosť trestného konania prejavuje aj v štádiu prípravného konania, a to predovšetkým v súvislosti s rozhodovaním sudcu pre prípravné konanie o väzbe obvineného, nemožno sa stotožniť s názorom sťažovateľa, podľa ktorého nedoručenie podania prokurátora pred rozhodnutím o väzbe je vždy zásahom do princípu kontradiktórnosti, a tým do základného práva na osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť. Nedoručenie stanoviska prokurátora pred rozhodnutím o väzbe musí byť z hľadiska ústavnej intenzity v príčinnej súvislosti so znemožnením možnosti obvineného argumentovať v prospech svojho prepustenia z väzby na slobodu, a to či už z pohľadu preskúmavania materiálnych väzobných podmienok, resp. z pohľadu potreby prednostného a urýchleného vybavovania väzobných trestných vecí zo strany všeobecných súdov. Ústavný súd zastáva názor, že nedoručenie vyjadrenia protistrany k podanému návrhu pred rozhodovaním o väzbe nepredstavuje autonómny dôvod na vyslovenie porušenia označených ustanovení ústavy, listiny a dohovoru, ale možno ho namietať iba v spojení s konkrétnym iným dôvodom, pre ktorý by jeho nedoručenie bolo spôsobilé zasiahnuť do základných práv sťažovateľa. Túto situáciu nie je možné zamieňať s nedoručením návrhov prokurátora na vzatie do väzby alebo na predĺženie lehoty trvania väzby obvinenému. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nenamieta nesplnenie základných materiálnych podmienok trvania jeho väzobného stíhania ani nenamieta prietahy v jeho väzobnom stíhaní, ústavný súd by ani po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nemohol dospieť k záveru o porušení materiálneho jadra čl. 17 ods. 1, 2, 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2, 5 listiny, resp. čl. 5 ods. 1, 3, 4 dohovoru.

11. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom označeného základného práva, resp. práva neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti nedoručenia stanoviska prokurátora odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

12. Vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenej všeobecnej a abstraktnej námietke, podľa ktorej obsah napadnutého uznesenia nespĺňa požiadavky vyplývajúce zo základného práva na osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť, ústavný súd uvádza, že z dôvodu absencie bližšieho ústavnoprávneho odôvodnenia tejto námietky zo strany sťažovateľa bolo potrebné v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to pre nesplnenie náležitostí návrhu na začatie konania ustanovených v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde. Vo vzťahu k tejto sťažnostnej námietke totiž sťažovateľ neuviedol žiadne konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa jeho názoru dôjsť k porušeniu označených základných práv a slobôd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2021

Libor DUEA
predseda senátu